

prima instanță: M. Avornic
instanța de apel: A. Panov, T. Pelin, S. Arnaut

dosarul nr. 2rac-323/13

D E C I Z I E

18 septembrie 2013

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curtii Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completul, judecătorul
Judecătorii

Iulia Sîrcu
Valentina Clevadi
Vera Macinskaia
Nicolae Clima
Tamara Chișca-Doneva

examinând recursul declarat de către Întreprinderea Individuală „Petrache Doina”, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Întreprinderii cu Capital Străin „Express Leasing” Societate cu Răspundere Limitată împotriva Întreprinderii Individuale „Petrache Doina” cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei Curtii de Apel Chișinău din 16 ianuarie 2013, prin care a fost admis apelul declarat de către Întreprinderea Individuală „Petrache Doina”, casată hotărîrea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 02 octombrie 2012, în partea încasării sumei de 1873,20 lei și emisă în partea dată o nouă hotărîre de respingerea acțiunii, în rest hotărîrea fiind menținută,

c o n s t a t ă

La 10 ianuarie 2012, ÎCS „Express Leasing” SRL a depus cerere de chemare în judecată împotriva ÎI „Petrache Doina” cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a invocat, că în conformitate cu prevederile contractului de leasing nr. 541/2007/PET din 29 decembrie 2007 ÎCS „Express Leasing” SRL, succesorul în drepturi și obligații al societății „IM și Compania Consulting Group” SA a transmis în posesie și folosință temporară către ÎI „Petrache Doina” un autoturism de marca „Peugeot 207” cu n/î C PD 207 în valoare de 14 156, 25 euro, cu termenul final de răscumpărare pînă la data de 30 decembrie 2010.

Susține că în conformitate cu p.6.1.din Contractul nominalizat, pîrîtul s-a obligat să achite reclamantului plata pentru autoturismul sus-menționat în 36 rate lunare a câte 426,94 euro, echivalent în lei moldovenesti la cursul de achitare, stabilit de reclamant la ziua efectuării plății.

Afirmă că ÎI „Petrache Doina” nu și-a onorat obligațiunile contractuale privind achitarea la timp util a ratelor de leasing, încălcînd prevederile cap.6 al Contractului de leasing susmenționat și a legislației în vigoare.

Menționează că în legătură cu neexecutarea obligațiunilor contractuale, la 11 mai 2011 Judecătoria Economică de Circumscripție a emis hotărîrea judecătorească nr. 2e-

397/2011 privind revendicarea autoturismului de model „Peugeot 207” cu n/î C PD 207 și încasarea datoriilor în mărime de 1446, 70 euro. La data de 05 septembrie 2011 automobilul sus menționat a fost transmis în favoarea reclamantului.

Insistă că la momentul revendicării bunului datoria restantă a constituit suma de 9516,97 euro, astfel în scopul comercializării autoturismului sus-menționat, întru stabilirea prețului real de piață al bunului, a fost efectuată o expertiză care, conform raportului de evaluare nr. 1074 din 19 septembrie 2011 întocmit de compania „Expert Consulting Group” SRL a stabilit valoarea de piață a autoturismului în sumă de 98 384 lei, iar prețul de lichidare în sumă de 83 626 lei.

Mai invocă că după revendicarea autoturismului au fost efectuate cheltuieli suplimentare pentru testarea tehnică, evaluare, parcare în sumă totală de 1873, 20 lei.

Concomitent susține că, conform contractului de vânzare-cumpărare nr. 1110/2011/EXP din 11 octombrie 2011 autoturismul a fost comercializat persoanei terțe la prețul de 5500 euro, care a fost inclusă în contul datoriilor a pîrîtului față de reclamant.

Astfel, menționează că, după comercializarea autoturismului, la situația din 18 octombrie 2011, datoria pîrîtului față de ÎCS „Express Leasing” SRL constituie suma totală de 2570,27 euro.

La data de 21 octombrie 2011 pîrîtului i-a fost expediată o reclamație în scopul soluționării amiabile a litigiului, iar la 29 noiembrie 2011 în adresa ÎCS „Express Leasing” SRL a parvenit răspunsul, prin care pîrîtul a comunicat că, nu este de acord cu cerințele din reclamație.

Solicită încasarea de la ÎI „Petrache Doina” în folosul ÎCS „Express Leasing” SRL datoria restantă în sumă de 2570,27 euro și 1873,20 lei, cît și taxa de stat în mărime de 1233 lei.

Prin hotărîrea Judecătorei Centru mun. Chișinău din 02 octombrie 2012, acțiunea a fost admisă și încasat din contul ÎI „Petrache Doina” în beneficiul ÎCS „Express Leasing” SRL datoria în sumă de 2570,27 euro, conform cursului BNM la momentul executării hotărîrii, suma de 1873,20 lei și cheltuielile de judecată în mărime de 1233 lei, iar în total suma de 2570,27 euro conform cursului BNM al RM la momentul executării hotărîrii și suma de 3106,20 lei.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 16 ianuarie 2013, a fost admis apelul declarat de către ÎI „Petrache Doina”, casată hotărîrea primei instanțe în partea încasării sumei de 1873,20 lei și emisă în partea dată o nouă hotărîre prin care pretențiile au fost respinse. În rest hotărîrea primei instanțe a fost menținută.

La 22 aprilie 2013, ÎI „Petrache Doina” a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitînd admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și hotărîrii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărîri de respingerea acțiunii integral.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu hotărîrile judecătorești, considerîndu-le ilegale și neîntemeiate.

Susține că intimatul ÎCS „Express Leasing” SRL a invocat toate revendicările ce rezultau din Contractul de leasing în cererea de chemare în judecată, care a fost satisfăcută integral, inclusiv și în privința datoriei restante, prin hotărîrea Judecătorei Economice de Circumscripție din 11 mai 2011, hotărîrea menționată a intrat în vigoare, a devenit irevocabilă și a fost executată integral.

Menționează că în cadrul examinării cererii menționate intimatul a avut posibilitatea și dreptul de a-și preciza, majora, sau reduce pretențiile în acțiune, drepturile care nu au fost realizate de ultimul.

Afirmă că atât prima instanță, cât și instanța de apel au interpretat eronat acțiunile sale față de reclamația intimatului din 21 octombrie 2011, în care a fost invocat Raportul de evaluare a automobilului și care, nu a fost contestat de către ei, deși intimatul a invocat în cererea de chemare în judecată că dînsa la 29 noiembrie 2011 a respins în scris toate revendicările incluse în reclamația respectivă.

Mai invocă că atât în referința, cât și în cererea de apel a constatat și demonstrat că prin depunerea cererii de chemare în judecată din 06 ianuarie 2012, ÎCS „Express Leasing2 SRL a încercat să revizuiască hotărîrea irevocabilă a Judecătorei Economice de Circumscripție din 11 mai 2011, ceea ce este în contradicție flagrantă cu prevederile art.123 CPC, dat fiind că obiectul cererii examinate și satisfăcute prin hotărîrea din 11 mai 2011 și a cererii din 06 ianuarie 2012 este unul și același - raporturile contractuale de leasing, ce rezultă din Contractul dintre părți din 29 decembrie 2007 cu nr.541/2007/PET și într-un caz și în altul intimatul a solicitat încasarea datoriei restante la achitarea ratelor de leasing.

În susținerea poziției sale invocă prevederile art. 12 alin.(1) lit. c) din Legea cu privire la leasing, care indică că, locatorul are dreptul să ceară achitarea integrală și înainte de termen a ratelor de leasing ori să rezilieze contractul, cu reparația pagubelor și/sau cu restituirea bunului, ceea ce ÎCS „Express Leasing” SRL a realizat prin cererea depusă în Judecătoria Economică.

Consideră că invocarea de către intimat a prevederilor art. 17 alin.(5) din Legea cu privire la leasing este irelevantă, dat fiind că întreprinderea a suportat toate cheltuielile respective în cadrul executării hotărîrii Judecătorei Economice de Circumscripție din 11 mai 2011, mai mult că intimatul nu a formulat nici o obiecție-pretenție față de starea automobilului, fapt ce se confirmă prin procesul-verbal nr.011-420/11 din 05 septembrie 2011.

La fel, consideră irelevant și argumentul intimatului precum că i s-a cauzat o pagubă din cauza scăderii valorii de piață a automobilului, luînd ca bază valoarea restantă a automobilului la data predării în sumă de 9516,97 euro și prețul real de vînzare a acestuia în sumă de 5500 euro, deoarece potrivit art. 923, 929 și 318 Cod Civil, art.9 din Legea cu privire la leasing, pct. 4.2.13 și 9.2. din contractul nr.541/2001/PET, locatarul își asumă din momentul preluării bunului și pînă la expirarea acțiunii contractului, toată răspunderea pentru integritatea bunului, inclusiv riscul pierderii, deteriorării sau accidentării bunului. Or, așa fapte nu au avut loc și nu au fost invocate de către intimat în cadrul examinării cauzei.

În acest sens, indică că însăși intimatul în cererea de chemare în judecată din 30 iunie 2009, depusă la Judecătoria Economică de Circumscripție, a indicat valoarea rămasă a bunului /automobilului în sumă de 7180,78 euro, sumă pentru care întreprinderii i-a fost propus să răscumpere automobilul respectiv.

Reiterează că invocarea intimatului, susținută și de instanțele judecătorești asupra Raportului de evaluare a automobilului nr.1074 din 19 septembrie 2011 este drept una greșită, care nu poate produce efecte juridice, din cauza că Raportul respectiv nu oferă răspuns la întrebarea esențială - care a fost valoarea de piață a automobilului în raport cu automobilele de aceeași marcă, clasă, vîrstă, termen de exploatare etc., mai mult că

Raportul respectiv, a fost efectuat fără a fi prezentate, careva date statistice comparabile și relevante în privința valorii de piață a automobilelor similare după criteriile esențiale.

Insistă că acceptarea de către prima instanță și instanța de apel a Raportului menționat ca punct de reper pentru evaluarea așa numitei pagube, echivalează cu imputarea sa în săvârșirea unor acțiuni/inacțiuni, capabile să conserveze uzura fizică și morală a automobilului contrar legităților fizice și normelor juridice.

Urmare a circumstanțelor invocate consideră că și prima și instanța de apel au interpretat și aplicat eronat prevederile legale și au adoptat în consecință hotărâri contrare legii.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Din materiale cauzei rezultă că copia deciziei motivate a instanței de apel din 16 ianuarie 2013 a fost expediată în adresa recurentului la data de 29 ianuarie 2013, fapt confirmat prin scrisoarea de însoțire (f.d. 94), însă date care ar confirma recepționarea acestuia la materialele cauzei lipsesc.

Astfel, instanța de recurs consideră că declarând recursul la 04 aprilie 2013 recurentul s-a conformat prevederilor legale și a depus recurs în termen.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri de respingerea acțiunii, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

Înaintând acțiunea în judecată împotriva ÎI „Petrache Doina”, ÎCS „Express Leasing” SRL a solicitat încasarea de la ÎI „Petrache Doina” în beneficiul ÎCS „Express Leasing” SRL a datoriei restante în suma de 2570,27 euro, 1873,30 lei și a taxei de stat în mărime de 1233 lei.

Fiind investită cu examinarea prezentului litigiu, prima instanță s-a pronunțat în favoarea admiterii acțiunii, dispunând încasarea din contul ÎI „Petrache Doina” în beneficiul ÎCS „Express Leasing” SRL datorita în sumă de 2570,27 euro, conform cursului BNM la momentul executării hotărârii, suma de 1873,20 lei și cheltuielile de judecată în mărime de 1233 lei.

Judecând apelul declarat de către ÎI „Petrache Doina” instanța de apel a ajuns la concluzia temeiniciei acestuia, casând hotărârea primei instanțe în partea încasării sumei de 1873,20 lei și adoptând în această parte o nouă hotărâre de respingere a pretențiilor, în rest menținând hotărârea primei instanțe.

Întru susținerea temeiniciei concluziei date, instanțele judecătorești s-au referit la Raportul de evaluare nr. 1074 din 19 septembrie 2011, întocmit de compania „Expert Consulting Group” SRL, prin care s-a stabilit valoare de piață a autoturismului de marca „Peugeot 207” cu n/î CPD 207, în sumă de 98384 lei și valoarea de lichidare a autoturismului ce constituie suma de 83626 lei, cât și la contractul de vânzare-cumpărare nr. 110/2011/EXP din 11 octombrie 2012, prin care autoturismul de model „Peugeot 207” cu n/î CPD 207 a fost vândut la prețul de 5500 euro.

Totodată instanța de apel a considerat că prima instanță în mod eronat a încasat din contul ÎI „Petrache Doina” în beneficiul ÎCS „Express Leasing” SRL și cheltuielile suplimentare în sumă de 1873,20 lei pentru parcare, spălarea și testarea automobilului, suportate de ultimul ulterior datei de 05 septembrie 2011, când deja automobilul se afla în posesia acestuia.

Instanța de recurs constată, însă, că fiind, la soluționarea pricinii, stabilite pe deplin circumstanțele care au importanță pentru judecarea cauzei în fond, concluziile instanțelor de judecată și soluția dată în sensul admiterii acțiunii sunt incorecte, fapt ce rezultă din interpretarea incorectă a prevederilor art. 123 alin. (2) CPC, care, de altfel, în mod direct au incidență în speță.

Astfel, din materialele dosarului rezultă că la data de 29 decembrie 2007 a fost încheiat contractul de leasing nr. 541/2007/PET conform căruia ÎCS „Express Leasing” SRL, succesorul în drepturi și obligații al societății „IM și Compania Consulting Group” SA, a transmis în posesie și folosință temporară către ÎI „Petrache Doina” un autoturism de marca „Peugeot 207” cu n/î C PD 207 în valoare de 14 156, 25 euro, cu termenul final de răscumpărare pînă la data de 30 decembrie 2010 (f.d. 10-18).

Din conținutul aceluiași contract rezultă că recurenta urma să achite lunar suma de 426,94 euro în decurs de 36 luni, însă din motivul neîndeplinirii obligațiilor contractuale, ÎCS „Express Leasing” s-a adresat în instanța de judecată cu acțiune împotriva ÎI „Petrache Doina” prin care a solicitat rezilierea contractului de leasing nr. 541/2007/PET din 29 decembrie 2007, revendicarea autoturismului și încasarea sumei de 1446,70 euro.

Drept urmare a acțiunii înaintate, prin hotărîrea Judecătoriei Economice de Circumscripție nr. 2e-397/2011 din 11 mai 2011 a fost dispusă rezilierea contractului de leasing nr. 541/2007/PET din 29 decembrie 2007 încheiat între „ÎCS „Express Leasing” și ÎI „Petrache Doina”, revendicarea automobilului de model „Peugot 207” cu n/î C PD 207 și încasarea datoriei restante în sumă de 1397,97 euro, a penalități în sumă de 48,73 euro și a taxei de stat în sumă de 4 289,00 lei.

În conformitate cu art. 123 alin. (2) CPC, faptele stabilite printr-o hotărîre judecătorească irevocabilă într-o pricină civilă soluționată anterior în instanță de drept comun sau în instanță specializată sunt obligatorii pentru instanța care judecă pricina și nu se cer a fi dovedite din nou și nici nu pot fi contestate la judecarea unei alte pricini civile la care participă aceleași persoane.

Raportând la caz prevederile normei enunțate, instanța de recurs reține că prin hotărîrea Judecătoriei Economice de Circumscripție din 11 mai 2011, cerințele înaintate de „ÎCS „Express Leasing” împotriva ÎI „Petrache Doina” au fost admise în deplin volum, fără a fi respins vre-un capăt de cerere, drept urmare hotărîrea menționată a intrat în vigoare și a devenit irevocabilă prin neatacare, fapt care indică că raporturile dintre „ÎCS „Express Leasing” și ÎI „Petrache Doina” odată cu devenirea hotărîrii irevocabile, au încetat.

Este cert și faptul că Prin încheierea executorului judecătoresc Valentina Anghel din 23 august 2011 cu nr. 011-421/11 a fost intentată procedura de executare a Titlului executoriu nr. 2 e-397/11 în vederea încasării datoriei în sumă de 1397,97 euro, a penalității în sumă de 48,73 euro și a taxei de stat în sumă de 4289 lei taxa de stat (f.d. 32).

Respectiv, ÎI „Petrache Doina”, a achitat datoria conform Titlului executoriu, fapt confirmat prin ordinul de încasare a numerarului nr.1 din 09 septembrie 2011; prin dispoziția de încasare a executorului judecătoresc din 17 octombrie 2011; ordinele de încasare a numerarului nr.1, 2 din 26 iulie 2012 (f.d. 54-55).

La fel, prin încheierea executorului judecătoresc Valentina Anghel din 23 august 2011 cu nr. 011-420/11 a fost intentată procedura de executare a Titlului executoriu nr. 2 e-397/11 în privința revendicării autoturismului de model „Peugeot 207” cu n/î C PD 207.

Iar, prin procesul verbal nr. 011-420/11 din 05 septembrie 2011 automobilul a fost transmis în posesia ÎCS „Express Leasing” SRL, ultimul la momentul revendicării bunului, neinvocînd careva obiecții sau pretenții în privința bunului primit, sau datoriilor restante la acesta.

Prin urmare, instanța de recurs constată că raporturile contractuale între ÎCS „Express Leasing” și ÎI „Petrache Doina” au încetat odată cu executarea în întregime a hotărîrii Judecătoriei Economice de Circumscripție din 11 mai 2011 și restituirea bunului locatorului, moment din care ultimul a preluat și toate drepturile asupra bunului transmis, și anume asupra automobilului de model Peugeot 207” cu n/î C PD 207.

Or, potrivit a art. 923, 929 și 318 Cod civil, art. 9 din Legea cu privire la leasing, cît și pct. 4.2.13 și 9.2 din contractul nr. 541/2001/PET, locatarul î-și asumă din momentul preluării bunului și pînă la expirarea acțiunii contractului, toată răspunderea pentru integritatea bunului, inclusiv riscul pierderii, deteriorării sau accidentării bunului.

Sub acest aspect, prin aplicarea regulilor de interpretare a normelor enunțate, este evident că, invocarea de către ÎCS „Express Leasing” la caz a unor calcule noi în privința sumei datoriei ce urmează a fi încasată din contul ÎI „Petrache Doina” după devenirea definitivă și irevocabilă a hotărîrii Judecătoriei Economice de Circumscripție din 11 mai 2011, reprezintă o tentativă ilegală a intimatului de a revizui hotărîrea menționată pe o cale inadmisibilă. Mai mult că, la caz nici nu au fost prezentate calculele din care ar rezulta suma solicitată spre încasare în mărime de 2570,27 euro.

La caz, independent de acest aspect, este cert că, instanțele ierarhic inferioare, fără careva temei legal, au reținut drept probă întemeiată, la adoptarea hotărîrilor contestate, Raport de evaluare nr. 1074 din 19 septembrie 2011, deoarece Raportul menționat nu oferă răspuns la întrebarea – care a fost valoarea de piață a automobilului în raport cu automobilele de aceeași marcă, clas, vîrstă, termen de exploatare.

În susținerea concluziei date, instanța de recurs reține dispozițiile art. 923 alin.(4) Cod civil, art. 11 alin.(4) din Legea cu privire la leasing, cît și pct. 9.4 din contractul de leasing, care prevăd aspectul uzurii a automobilului și obligația locatarului de a repara pierderile locatorului care rezultă din diminuarea costului automobilului în raport cu prețul de piață a automobilelor analogice. În cazul de față, însă intimatul nu a prezentat nici o probă în acest sens.

În această ordine de idei, se impune categoric respingerea ca probă a raportului de evaluare nr.1074 întocmit de SRL „Expert Grup Consulting” la data de 19 septembrie 2011.

De asemenea, este important de menționat și faptul că în cadrul examinării litigiului cu privire la rezilierea contractului de leasing, revendicarea bunului și încasarea datoriei restante și a penalității, intimatul ÎCS „Express Leasing” SRL nu a fost lipsit de drepturile sale procedurale de a solicita majorarea cuantumului pretențiilor, cît și ordonarea unei expertize pentru stabilirea prețului real de piață a bunului, cît și

prețul de lichidare a acestuia, drept de care, însă, acesta nu s-a folosit.

În această ordine de idei relatate, instanța de recurs conchide că faptele stabilite prin hotărârea Judecătoriei Economice de Circumscripție din 11 mai 2011 are directă tangență cu obiectul litigiului dat, prin urmare acestea nu se cer a fi dovedite din nou și sunt obligatorii pentru instanța care judecă pricina.

Ca urmare, circumstanțele menționate generează respingerea acțiunii ÎCS „Express Leasing” împotriva ÎI „Petrache Doina” cu privire la încasarea datoriei restante și a cheltuielilor de judecată ca neîntemeiată, fapt ce indică la ilegalitatea deciziei Curții de Apel Chișinău din 16 ianuarie 2013 și hotărârii Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 02 octombrie 2012.

În asemenea împrejurări, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de către ÎI „Petrache Doina”, de a casa integral decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe și a emite o nouă hotărâre cu privire la respingerea integrală a acțiunii

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) CPC, Completul Colegiului, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e

Se admite recursul declarat de către Întreprinderea Individuală „Petrache Doina”.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 16 ianuarie 2013 și hotărârea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 02 octombrie 2012, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Întreprinderii cu Capital Străin „Express Leasing” Societate cu Răspundere Limitată împotriva Întreprinderii Individuale „Petrache Doina” cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată și se emite o nouă hotărâre prin care:

Se respinge ca neîntemeiată acțiunea Întreprinderii cu Capital Străin „Express Leasing” Societate cu Răspundere Limitată împotriva Întreprinderii Individuale „Petrache Doina” cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președinte, judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Valentina Clevadi

Vera Macinskaia

Nicolae Clima

Tamara Chișca-Doneva